

HE KUPU WHAKAMARAMA.

5

cnei nga apiha e whakahaere ana i nga mahi o uta; kei waho atu nga tamariki e akona ana hei apiha, hei heramana, me nga tangata whai-penihana, te tokomaha e 8828: ka hui katoa ai 110,640.

MONI I POOTITIA MO TE TAU 1899-1900.

Ko te whakatoputanga o te moni i pootitia e te Paremete o Ingarangi i te Machie ka taha nei hei oranga mo ana ope manua, mo ngapa, me era atu raruraru, ē £ 149,4500. Ko te whakahaeherenga o enei moni i penei:—

1. Hei utu mo nga Apiha me nga heramana	£5,242,700
2. Utu Kai, Kakahu	£1,606,700
3. Takuta, Rongoa	£176,600
4. Kooti, Kura Whakaako	£172,300
5. Hei hanga manua,	
hei whakahou hei utu i nga Kai-mahi	£12,817,000
6. Apiha, heramana e puritia ana i utu mo nga takiwa whawhai	£271,000
7. Hei hanga pu repo, topiro, mata.	£2,710,000
8. Hei hanga whare, pa, paraki	£725,100
9. Nga taruruaruru o Te Tari Whakahaere	£261,600
10. Etahi atu raruraru	£248,200
11. Penihana	£2,232,200
12. Mo nga Manua i Ahitereria	£60,300
Hui katoa	£26,594,500

TE WEHEWEHENGA O NGA MANUAO
KI NGA MOANA O TE AO.

I. MEDITERRANEAN. (Te Moana Nui.)

Nga Toa	...	...	11
Tiaki Awa	...	...	2
Heteri	...	...	11
Gunboats	...	...	6
Whai Topito	...	...	6
			36

II. ENGLISH CHANNEL. (Te moana i wae- nganui o Ingarangi me te whenua o te Wiwi)

Nga Toa	...	...	8
Heteri	...	...	5
			—

III. KEI NGA AWA O INGARANGI, HE TIAKI AWA : -

Nga Toa	...	...	10
Heteri	...	...	4
			—

IV. KEI TE TAKIWA O HAINA,

Nga Toa	...	...	3
Heteri	...	...	11
Tima Ruuri	...	...	9
Topiro	...	...	6

V. KEI HINGAPOA ME TE WA EI INIA.

Heteri	...	...	4
Tima Ruuri	...	...	4
Topiro	...	...	2
Tiaki Awa	...	...	2

VI. AWHERIKA,
KEEPA TAONE

KEEPA TAONE		
Toa	...	1
Tiaki Awa	...	1
Heteri	...	8
Gunboat	...	4
		—
		14

VII. KEI KANATA,
AMERIKA

Toa	...	I
Tiaki Awa		I
Heteri	...	7
Gunboats		6
Whai Topiro		I

VIII. AHITERERIA NU TIRENI

Heteri	9
Tiaki Awa	1
Gunboats	3
Topiro	2

IX. TAHĀ HAUĀURU
o KANATA

Heteri	4
Gunboats	2
Whai Topiro	1

Iui katoa nga manuao o Ingarangi kei nga moana o te ao nei, 150, e tiaki ana, e pupuri ana i tona mana, e tautoko ana i te mana o ana-ture. Ko te nuinga kei nga awa tonu o Ingarangi e tau ana, ma te pakanga ra ano e karanga kia whitiki enei, ka rere-ai ano ki te kawē, i te wehi ki nga ngakau o nga mana nunui, e kino mai nei iniananei ki te kakenga rawatanga o tona mana ki runga.

Hei tetahi atu takiwa ka whakarapopoto ai i nga korero mo nga ope manua o Te Wiwi, ko era kei raro tata iho i a te Ingarihi. Hei muri rawa ra whakariterite ai i te kaha o enci ope. Ka hiki atu ai nga whakamarama ki nga ope hoia o uta.

A. T. Ngata